

Recomandarea Generală nr. 1 GREVIO privind dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor

adoptată la 20 octombrie 2021

” Grupul de experți
privind acțiunea
împotriva violenței
asupra femeilor și a
violetenței domestice
(GREVIO)

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Recomandarea Generală nr. 1 GREVIO privind dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor

adoptată la 20 octombrie 2021

” Grupul de experți
privind acțiunea împotriva
violenței asupra femeilor
și a violenței domestice
(GREVIO)

Ediția franceză:

*Recommandation générale n° 1 du GREVIO
sur la dimension numérique
de la violence à l'égard des femmes*

*Opiniile exprimate în prezenta lucrare
sunt responsabilitatea autorului
și nu reflectă, în mod necesar,
politica oficială a Consiliului European.*

Reproducerea extraselor (până la 500 de cuvinte) este autorizată, cu excepția scopurilor comerciale, cu condiția să fie păstrată integritatea textului, extrasul să nu fie utilizat în afara contextului, să nu furnizeze informații incomplete sau să nu inducă în eroare, în alt mod, cititorul, în ceea ce privește natura, domeniul de aplicare sau conținutul textului.

Textul sursă trebuie să fie întotdeauna menționat după cum urmează,
© Consiliul European, anul publicării".

Orice alte cereri privind reproducerea/
traducerea integrală sau parțială a
prezentului document trebuie adresate
Direcției de Comunicare,
Consiliul European (F-67075 Strasbourg
Cedex sau publishing@coe.int).

Orice altă corespondență referitoare
la prezentul document trebuie adresată
Direcției Generale Democrație
a Consiliului European.

Conceptul și configurația copertii:
Departamentul de Producție a
Documentelor și Publicațiilor (DPDP),
Consiliul European

Fotografie copertă: © Shutterstock

© Consiliul European, noiembrie 2021
Tipărit la Consiliul European

GREVIO(2021)20

Adoptat la 20 octombrie 2021

Publicat la 24 noiembrie 2021

Secretariatul mecanismului de monitorizare
a Convenției Consiliului European
privind prevenirea și combaterea violenței
împotriva femeilor și a violenței domestice

www.coe.int/conventionviolence

Cuprins

INTRODUCERE	5
DOMENIUL DE APLICARE AL RECOMANDĂRII GENERALE	7
DIMENSIUNEA DIGITALĂ A VIOLENȚEI ÎMPOTRIVA FEMEILOR: CONCEPT ȘI TERMINOLOGIE	13
OBLIGAȚII CARE DECURG ÎN TEMEIUL CONVENȚIEI DE LA ISTANBUL CU PRIVIRE LA VIOLENȚA ÎMPOTRIVA FEMEILOR ȘI VIOLENȚA DOMESTICĂ, ÎN DIMENSIUNEA DIGITALĂ A ACESTEIA	19
Hărțuirea sexuală în mediul online	21
Urmărirea în scop de hărțuire online și facilitată de tehnologie	22
Dimensiunea digitală a violenței psihologice	23
RECOMANDĂRI	25
Prevenire	25
Protecție	27
Urmărirea penală	29
Politici coordonate	30
ANEXĂ: GLOSAR	33

Introducere

1. GREVIO recunoaște violența împotriva femeilor comisă în sfera digitală ca o problemă globală din ce în ce mai răspândită, cu consecințe grave. Mandat în temeiul articolului 69 din Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice (denumită în continuare Convenția de la Istanbul), care împuternicește GREVIO să adopte recomandări generale privind punerea în aplicare a convenției, în cadrul celei de-a 21-a reuniuni plenare, GREVIO a decis să pregătească prima Recomandare Generală și să o dedice aplicării Convenției de la Istanbul cu privire la dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor. Conform Raportului Explicativ la Convenția de la Istanbul, recomandările generale aveau un înțeles comun pentru toate părțile și se referă la articole sau aspecte care sunt incluse în convenție. Și chiar dacă aceste recomandări generale nu sunt obligatorii din punct de vedere juridic, acestea servesc drept referință importantă pentru părți, prin dezvoltarea unei mai bune înțelegeri a diferitelor aspecte din convenție și prin oferirea unei îndrumări clare, care pot contribui la o implementare efectivă a prevederilor cuprinse în convenție. Aceste recomandări trebuie, de asemenea, să facă parte din rundele viitoare de monitorizare.¹

2. Grupul de lucru GREVIO privind Recomandarea Generală a dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor (GREVIO-GT-DD) a fost stabilit pentru a supraveghea dezvoltarea acestei prime Recomandări Generale de către GREVIO.

3. În îndeplinirea funcțiilor sale, GREVIO-GT-DD a organizat o serie de reuniuni pentru a determina provocările predominante cu care se confruntă statele părți în abordarea dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor și pentru a formula recomandări aferente. Reuniunile grupului de lucru au servit, de asemenea, drept platformă pentru relaționarea cu alte organizații internaționale, precum și cu experți independenți.

1. Consiliul Europei (2011a), „Raport Explicativ la Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice”, Seria Tratatelor Consiliului Europei nr. 210, alineatul 359, disponibil la <https://rm.coe.int/16800d383a>.

4. Primul proiect al Recomandării Generale, elaborat de GREVIO-GT-DD, a fost adoptat de GREVIO la 15 februarie 2021 în cadrul celei de-a 23-a reuniuni. După adoptarea acestui prim proiect, grupul de lucru a contactat o serie de comitete și organisme de monitorizare ale Consiliului Europei, în vederea colectării de contribuții și opinii asupra proiectului. Acest schimb cu organismele Consiliului Europei a fost urmat de o procedură de consultare publică în cadrul căreia grupul de lucru a colectat informații cu privire la recomandările din partea unui număr de actori ai societății civile, inclusiv ONG-uri europene și naționale și organizații-umbrelă, experți independenți și cercetători, precum și alte organizații internaționale, cum ar fi membrii Platformei pentru Încetarea Discriminării și Violenței împotriva Femeilor.
5. GREVIO-GT-DD a încorporat în Proiectul de Recomandare Generală contribuțiile adunate atât de la comitetele Consiliului Europei, cât și de la societatea civilă.
6. Proiectul final al Recomandării Generale nr.1, care conține modificările introduse pe baza procesului general de consultare, a fost adoptat de GREVIO la data de 20 octombrie 2021.

Domeniul de aplicare al Recomandării Generale

7. Violența împotriva femeilor, inclusiv violența domestică, este una dintre cele mai grave forme de încălcare a drepturilor omului bazată pe gen și un fenomen la nivel mondial. Recunoscută ca o formă de discriminare încă de la începutul anilor 1990,² instrumentele juridice regionale, cum ar fi Convenția de la Istanbul, au stabilit standarde obligatorii pentru prevenirea violenței împotriva femeilor, protecția victimelor și urmărirea penală a făptuitorilor. Cu ajutorul definițiilor cuprinzătoare ale violenței împotriva femeilor ca formă a violenței în bază de gen, aceste instrumente juridice impun obligații ample statelor părți pentru a aborda și a răspunde tuturor formelor de violență împotriva femeilor, indiferent dacă acestea apar în public sau în viața privată. Lipsa acțiunii implică responsabilitatea puterilor executive, legislative și judiciară ale unui stat parte. Prin urmare, Convenția de la Istanbul impune statelor sale părți obligația de a exercita diligența necesară pentru a preveni, a investiga, a pedepsi și a acorda prejudicii pentru actele de violență acoperite de domeniul de aplicare al convenției și care sunt comise de actori nestatali.

8. Convenția de la Istanbul oferă un set deosebit de detaliat de standarde obligatorii din punct de vedere juridic și este cel mai recent, cât și cel mai amplu tratat în acest domeniu. Convenția definește violența împotriva femeilor ca o încălcare a drepturilor omului și o formă de discriminare împotriva femeilor și explică faptul că acest termen „înseamnă toate actele de violență împotriva femeilor care au ca rezultat, sau sunt susceptibile a avea ca rezultat, vătămări fizice, sexuale, psihologice sau economice sau suferința provocată femeilor, inclusiv amenințările cu astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate, indiferent dacă apar în viața publică sau privată”. Aceasta acoperă violența domestică, înțelegând ca „toate actele

2. În 1992, Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor (Comitetul CEDAW) a adoptat Recomandarea Generală nr. 19 privind violența împotriva femeilor, care a recunoscut violența în bază de gen ca o formă de discriminare.

de violență fizică, sexuală, psihologică sau economică care au loc în cadrul familiei între foști sau actuali soți sau parteneri, indiferent dacă făptuitorul împarte sau nu a împărțit aceeași reședință cu victima” și necesită recunoașterea faptului că acesta este predominant un fenomen bazat pe gen.

9. GREVIO susține punctul de vedere al altor organisme independente pentru drepturile femeilor, conform căruia violența împotriva femeilor afectează femeile pe tot parcursul ciclului lor de viață,³ și că experiența violenței împotriva femeilor este atât o cauză, cât și o consecință a inegalității de gen, istoric înrădăcinate privind inegalitatea de gen a femeilor și fetelor cu bărbații și băieții. Această violență este săvârșită ca urmare sau în scopul perpetuării stereotipurilor privind femeile și bărbații în societate, normele sociale, conceptele de masculinitate și noțiunile de inferioritate a femeilor. Femeile și fetele pot suferi de violență în bază de gen în toate aspectele vieții lor, inclusiv în familiile și relațiile lor intime, provocată de către prieteni și cunoștințe, în propriile comunități, locuri de muncă, inclusiv în cazul muncii la distanță, precum și a muncii prestate pe/prin platforme, în educație, sport, arte, timp liber, în politică, în solicitarea asistenței medicale, în timpul și după migrație și în multe alte situații.

10. De mulți ani, experiențele femeilor și fetelor, care au trecut prin violență în bază de gen, au fost amplificate sau facilitate de tehnologie, în special de tehnologia utilizată în mediile online și digitale. Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) a permis perpetuarea violenței împotriva femeilor la o scară necunoscută anterior. Debutul pandemiei Covid-19 în 2020 a amplificat și mai mult acest lucru. GREVIO consideră săvârșirea violenței împotriva femeilor în mediul online sau cu ajutorul tehnologiei, ca o continuitate a diferitelor forme de violență, care afectează și exacerbează experiențele femeilor și fetelor de violență de gen împotriva femeilor, într-o măsură alarmantă.

11. În timp ce atât bărbații, cât și femeile se pot confrunta cu incidente de violență interpersonală și abuz, femeile sunt mult mai probabil să se confrunte cu forme repetate și severe de abuz, inclusiv violență sexuală. De asemenea, este mai probabil ca acestea să fi suferit abuz sau violență fizică, psihologică sau emoțională, în mod constant, fapt ce are ca rezultat vătămarea corporală sau decesul, inclusiv de către un partener intim.

3. Comitetul pentru Eliminarea Discriminării împotriva Femeilor (2017), Recomandarea Generală nr. 35 privind violența în bază de gen, actualizarea Recomandării Generale nr. 19, disponibilă la: https://tbinternet.ohchr.org/Treaties/CEDAW/Shared%20Documents/1_Global/CEDAW_C_GC_35_8267_E.pdf

12. Formele digitale de violență împotriva femeilor pot fi deosebit de pronunțate pentru femeile și fetele expuse riscului sau expuse formelor de discriminare care se intersectează și pot fi exacerbate de factori precum: dizabilitate, orientare sexuală, afiliere politică, religie, origine socială, statutul de migrant sau statutul de celebritate.⁴ Violența împotriva femeilor, comisă în sfera digitală, are un impact grav asupra vieții femeilor și fetelor, inclusiv asupra sănătății psihologice și fizice, a mijloacelor de trai, a siguranței fizice și a reputației acestora.

13. În plus, acest lucru are implicații grave pentru drepturile de participare online al femeilor. Abuzul plin de ură, la care sunt supuse femeile în mediile online, determină multe femei să se retragă de la participarea online, inclusiv de la a-și exprima opiniile pe platformele online. Acest lucru este deosebit de problematic pentru apărătorii drepturilor omului și a drepturilor femeilor și fetelor, jurnaliști sau persoanele din politică, dar și pentru cei care influențează rețelele sociale. Violența împotriva femeilor și fetelor în sfera digitală le reduce astfel la tăcere vocile și le reduce perspectivele în dezbateră publică. Astfel, GREVIO consideră că aceasta nu numai că echivalează cu violența împotriva femeilor, ci, de asemenea, subminează o serie de alte drepturi ale femeilor, așa cum sunt acestea protejate de dreptul internațional.

4. Recomandarea Generală nr. 28 a Comitetului CEDAW privind obligația de bază a statelor părți în temeiul Articolului 2 al Convenției privind Eliminarea Tuturor Formelor de Discriminare împotriva Femeilor, Recomandarea Generală nr. 33 privind accesul femeilor la justiție și Recomandarea Generală nr. 35 privind violența în bază de gen, actualizarea Recomandării Generale nr. 19 confirmă faptul că discriminarea împotriva femeilor este indisolubil legată de alți factori care le afectează viața. Potrivit Comitetului CEDAW, acești factori pot include: etnia/rasa, statutul indigen sau minoritar, culoarea, statutul socioeconomic și/sau casta, limba, religia sau credința, opinia politică, originea națională, starea civilă și/sau maternă, vârsta, locația urbană/rurală, starea de sănătate, dizabilitatea, deținerea proprietății, faptul de a fi lesbiană, bisexuală, transsexuală sau intersexuală, analfabetismul, traficul de femei, conflictul armat, solicitarea de azil, statutul de refugiat, strămutările interne, apatridia, migrația, faptul de a fi capul gospodăriei, văduvia, a avea HIV/SIDA, privarea de libertate, practicarea prostituției, izolarea geografică și stigmatizarea femeilor care luptă pentru drepturile lor, inclusiv a apărătorilor drepturilor omului. În consecință, deoarece femeile se confruntă cu forme variate și care se intersectează de discriminare, ce au un impact negativ agravant, violența în bază de gen poate afecta unele femei în grade diferite sau în moduri diferite, astfel încât sunt necesare răspunsuri juridice și politice adecvate. Rapoartele de evaluare de referință ale GREVIO au identificat mai multe lacune în punerea în aplicare nediscriminatorie a prevederilor Convenției de la Istanbul (așa cum se prevede la articolul 4 alineatul (3) și au observat absența unor măsuri efective, care să abordeze nevoile femeilor din grupurile vulnerabile. Rapoartele de evaluare evidențiază faptul că victimele violenței în bază de gen, care aparțin unor grupuri vulnerabile (femei cu dizabilități, femei din minoritățile naționale, inclusiv din comunitatea romă, femei LGBTI (lesbiene, bisexuale, transgender, intersexuale), femei din mediul rural, migrate, solicitante de azil și refugiate, femei fără permis de ședere, femei cu dependență și femei care se prostituează), se confruntă frecvent cu obstacole specifice în ceea ce privește aplicarea convenției și se confruntă cu discriminare intersecțională în accesul lor la protecție și asistență.

14. Din 2016, GREVIO monitorizează punerea în aplicare a Convenției de la Istanbul de către statele părți. Astfel, prin procedura de evaluare de referință, acesta evaluează punerea în aplicare a Convenției în integralitatea sa și oferă sugestii și propuneri privind măsurile de remediere care trebuie luate cu privire la orice deficiențe identificate. Pe parcursul activității sale, acesta și-a sporit treptat atenția față de dimensiunea digitală a experiențelor femeilor și fetelor care se confruntă cu violența în bază de gen în sfera digitală.

15. Într-un număr de state părți evaluate până acum, GREVIO a identificat măsurile luate pentru a aborda unele aspecte ale creșterii diferitelor manifestări ale violenței împotriva femeilor în sfera online și digitală. De exemplu, s-au făcut eforturi, pentru a crește gradul de conștientizare și a preveni abuzul bazat pe imagini sau intimidarea sexuală în rândul tinerei generații. În altă parte, s-a pus accent pe introducerea de noi infracțiuni pentru a cuprinde prejudiciul specific săvârșit în mediul online. Cercetările și experiența națională au arătat că expertiza de specialitate și instrumentele tehnologice pentru asigurarea colectării probelor nu sunt întotdeauna la dispoziția organelor de aplicare a legii și a altor actori din sistemul de justiție penală, sau nu în măsura necesară.⁵

16. Acolo unde există legislație, GREVIO observă faptul că accentul în recunoașterea și sancționarea abuzului și a prejudiciului cauzat de violența săvârșită online sau prin tehnologie este adesea pus pe asigurarea siguranței, reputației sau proprietății unei persoane. Multe legi interne nu reușesc să reflecte alte efecte importante ale actelor de violență, inclusiv prejudiciile sociale, economice, psihologice și participative. Foarte puțini iau în considerare și abordează, în mod specific, experiențele complexe ale femeilor și fetelor și nu le plasează în contextul unor acțiuni cu caracter continuu de violență la care sunt expuse femeile și fetele în toate sferile vieții, inclusiv în sfera digitală.

17. Discursurile privind tehnologia informației și comunicațiilor, participarea, drepturile de acces și siguranța în tehnologie și în mediul online, adesea, nu sunt informate de o narațiune a violenței împotriva femeilor – în ciuda prevalenței ridicate a acesteia. În mod similar, răspunsurile naționale la violența împotriva femeilor rareori includ dimensiunea digitală a acestui tip de violență. Acest lucru este deosebit de pronunțat în contextul răspunsului la violența domestică. Acest dualism se reflectă la nivel internațional și european, cu prevederile legale care reglementează drepturile de acces, TIC și siguranța online, fără recunoașterea expunerii femeilor

5. Consiliul Europei (2018a), „Studiu de cartografiere privind violența cibernetică”, Comitetul Convenției privind criminalitatea cibernetică, Grupul de Lucru privind hărțuirea cibernetică și alte forme de violență online, în special împotriva femeilor și copiilor (CBG), disponibil la: <https://rm.coe.int/t-cy-mapping-study-on-cyberviolence-final/1680a1307c>

la violența în bază gen. În același timp, normele juridice internaționale și europene privind drepturile femeilor nu abordează, în mod specific, dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, dând naștere noțiunii de decalaj (inexistent).

18. Prin această Recomandare Generală, GREVIO urmărește astfel să contribuie la o aliniere a celor două aspecte prin poziționarea clară a manifestărilor de violență împotriva femeilor și fetelor în sfera digitală, ca expresii ale violenței în bază de gen, acoperite de Convenția de la Istanbul. Aceasta dorește să ofere statelor părți actuale și viitoare o interpretare a Convenției de la Istanbul pentru a demonstra relevanța acestui instrument în raport cu dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice. Prezenta Recomandare urmărește să stabilească definiții ale termenilor și conceptelor cheie privind violența împotriva femeilor și violența domestică săvârșită în sfera digitală și să ofere recomandări pentru prevenirea și combaterea acestui fenomen, propunând acțiuni specifice de întreprins în ceea ce privește cei patru piloni (4P) ai Convenției de la Istanbul: prevenire, protecție, urmărire penală și politici coordonate.

19. În timp ce Convenția de la Istanbul oferă un cadru juridic important pentru prevenirea și combaterea dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, aceasta este completată, în mod util, de alte tratate relevante, cum ar fi Convenția privind criminalitatea informatică a Consiliului Europei (Convenția de la Budapesta). Convenția de la Budapesta oferă un set cuprinzător de standarde cu caracter obligatoriu din punct de vedere juridic, pentru a incrimina aspectele violenței cibernetice, pentru a asigura probe și pentru a se angaja în cooperare transfrontalieră și internațională în vederea investigării și, de asemenea, a urmăririi penale a violenței online împotriva femeilor. Mai mult, legislația fără caracter obligatoriu, cum ar fi Recomandarea CM/Rec(2019)1 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind prevenirea și combaterea sexismului⁶, care include o secțiune dedicată discursului sexist instigator la ură în mediul online, și Recomandarea de politică generală a Comisiei Europene împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) privind combaterea discursului instigator la ură,⁷ sunt de aceeași relevanță.

20. Mai mult, GREVIO atrage atenția asupra progreselor realizate în interpretarea Convenției Europene a Drepturilor Omului în recunoașterea formelor digitale de violență împotriva femeilor ca o încălcare a dreptului la viață privată. Cauza

6. Consiliul Europei (2019), Recomandarea CM/Rec(2019)1 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind prevenirea și combaterea sexismului, disponibilă la: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168093b26a>.

7. ECRI (2015), ECRI, Recomandarea de Politică Generală nr. 15 a ECRI privind Combaterea Discursului Instigator la Ură, disponibilă la <https://rm.coe.int/ecri-general-policy-recommendation-no-15-on-combating-hate-speech/16808b5b01>.

*Buturugă împotriva României*⁸ a fost prima recunoaștere explicită a violenței cibernetice de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Aceasta s-a referit la acuzații de violență în familie și de încălcări ale confidențialității corespondenței electronice de către fostul soț al reclamantei, care s-a plâns de deficiențe în sistemul de protecție a victimelor acestui tip de violență.

21. Atrăgând atenția asupra urii online și asupra violenței sexuale și hărțuirii femeilor în spațiile publice, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) a emis două rezoluții privind discriminarea cibernetică și ura online⁹ și încetarea violenței sexuale și hărțuirii femeilor în spațiile publice.¹⁰ În mod similar, Strategia Consiliului Europei privind Egalitatea de Gen a subliniat necesitatea de a aborda violența împotriva femeilor (atât online, cât și offline) prin combaterea stereotipurilor de gen și a sexismului – inclusiv discursurile sexiste instigatoare la ură și amenințările violente și sexualizate online, în special pe platformele de socializare.¹¹

8. Cauza *Buturugă împotriva României*, nr. 56867/15, 11 februarie 2020.

9. Consiliul Europei (2017a), Rezoluția Adunării Parlamentare privind eliminarea discriminării cibernetice și a urii online, disponibilă la: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=23456>.

10. Consiliul Europei (2017b), Rezoluția Adunării Parlamentare privind încetarea violenței sexuale și hărțuirii femeilor în spațiul public, disponibilă la: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=23977&lang=en>.

11. Consiliul Europei (2018b), Strategia Consiliului Europei privind Egalitatea de Gen 2018-2023, disponibilă la: <https://rm.coe.int/prems-093618-gbr-gender-equality-strategy-2023-web-a5/16808b47e1>.

Dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor: concept și terminologie

22. Dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor cuprinde o gamă largă de acțiuni online sau prin tehnologie, care fac parte din continuum-ul de violență pe care femeile și fetele îl experimentează din motive asociate genului lor, inclusiv în sfera domestică, prin faptul că este o manifestare legitimă și la fel de dăunătoare a violenței în bază de gen, experimentate de femei și fete în mediul offline.

23. Înțelegerea de către GREVIO a conceptului de violență împotriva femeilor în dimensiunea sa digitală cuprinde atât aspecte online (activități desfășurate și date disponibile pe internet, inclusiv intermediari de internet, pe internetul de suprafață, precum și pe dark web), cât și facilitate de tehnologie (activități desfășurate cu utilizarea tehnologiei și a echipamentelor de comunicații, inclusiv hardware și software), comportamente dăunătoare săvârșite împotriva femeilor și fetelor. Intermediarii de internet se referă la entitățile care facilitează interacțiunile pe internet între persoane fizice și juridice prin oferirea și îndeplinirea unei varietăți de funcții și servicii¹² și includ furnizorii de servicii de internet (FSI), motoarele de căutare și platformele de social media. Instrumentele tehnologice, care pot fi utilizate, în mod abuziv, de către agresori pentru a urmări, a hărțui, a supraveghea și a controla victimele, conțin smartphone-uri, camere și alte echipamente de înregistrare, sisteme de poziționare globală (GPS) sau navigatoare prin satelit, alte dispozitive conectate la internet, cum ar fi ceasuri inteligente, trackere de fitness și dispozitive inteligente de acasă, unclusiv software-uri precum programele spion (*spyware*) sau alte aplicații mobile, care pot facilita violența.

12. Consiliul Europei (2018c), Recomandarea CM/Rec(2018)2 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind rolurile și responsabilitățile intermediarilor pe internet, disponibilă la: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=0900001680790e14.

24. Termenul „dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor” este utilizat pentru a sublinia faptul că acest comportament dăunător vizează, în mod disproportionat, femeile și fetele și formează un element central al experiențelor acestora de violență împotriva femeilor. Această violență săvârșită împotriva femeilor și fetelor își are rădăcinile în același context al inegalității femeilor și al sentimentului de drept al bărbaților ca violența psihologică, sexuală și fizică experimentată de femei și fete în lumea offline.

25. GREVIO observă, de asemenea, că diferite forme de violență împotriva femeilor și violența domestică ce apar în sfera digitală și cele care apar în lumea fizică nu se exclud reciproc și adesea se suprapun unele cu altele, exacerbând impactul traumatizant al abuzului, uneori amenințând chiar siguranța fizică a victimei. Prin urmare, este esențial să nu trecem cu vederea dimensiunea digitală a violenței acolo unde este prezent abuzul fizic și sexual, în special în cazurile de violență din partea partenerului intim. Experiențele digitale ale violenței în bază de gen pot fi o extensie sau un precedent al violenței fizice și sexuale, al urmăririi și hărțuirii. Totuși acestea pot fi, de asemenea, o expresie a abuzului sexual și de gen pentru a pedepsi, a reduce la tăcere, a devaloriza sau a traumatiza, în alt mod, o femeie sau o fată, inclusiv în contextul violenței din partea partenerului intim. Într-adevăr, tehnologia poate fi utilizată greșit de către făptuitori pentru a intensifica și mai mult comportamentul coercitiv și de control, manipularea și supravegherea exercitate asupra foștilor și actualilor parteneri, crescând astfel frica, anxietatea și izolarea treptată de prieteni și familie, trăite de către victime. Prin urmare, ignorarea modelului mai larg de gen asociat violenței cibernetice riscă să rateze realitatea socială a violenței împotriva femeilor, care decurge din ideea de inferioritate a femeilor sau din rolurile stereotipe pentru femei și bărbați.

26. Pe măsură ce utilizarea dispozitivelor cu acces la internet, a rețelelor sociale și a tehnologiei proliferază, violența împotriva femeilor în sfera online și digitală devine din ce în ce mai prevalentă. O serie de sondaje și studii dezvăluie amploarea problemei: de exemplu, conform sondajului Agenției pentru Drepturi Fundamentale a UE privind violența împotriva femeilor (2014), 14% dintre femeile din UE au trăit urmărirea, sub formă de comunicări ofensatoare sau amenințătoare, de la vârsta de 15 ani.¹³ Un raport comandat de Women’s Aid arată că 45% dintre victimele violenței domestice au raportat că au suferit o anumită formă de abuz online în timpul relației lor și 48% au raportat că au suferit hărțuire sau abuz online din partea fostului partener, după ce au părăsit relația. Aproximativ 38% au raportat urmărirea

13. Agenția pentru Drepturi Fundamentale (2014), „Violența împotriva femeilor: un sondaj la nivelul UE. Raportul principalelor rezultate”, disponibil la adresa <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>.

în scopul hărțuirii online după ce au părăsit relația.¹⁴ Conform raportului „Toxic Twitter”, emis de Amnesty International, 25% dintre respondenții chestionați din opt țări au primit amenințări, inclusiv cu violență sexuală, durere fizică, incitare la suicid și moarte la adresa propriei persoane sau a familiei lor, pe Twitter.¹⁵ În cele din urmă, un sondaj recent realizat pe plan internațional, un ONG care se concentrează pe violența împotriva fetelor, a constatat că peste jumătate dintre cele 14.000 de femei intervievate cu vârste cuprinse între 15 și 25 de ani, din 22 de țări diferite, au declarat că au fost urmărite cibernetic în scopul hărțuirii, le-au fost trimise mesaje și imagini sau au fost abuzate online.¹⁶ Chiar dacă aceste cifre oferă aspecte specifice ale problemei în sfera online, trebuie remarcat faptul că lipsa eforturilor de colectare a unor date cuprinzătoare și precise în acest domeniu are, ca rezultat, informații fragmentate, subliniind necesitatea unei colectări consolidate a datelor privind experiențele femeilor victime ale violenței în bază de gen, inclusiv online și prin intermediul tehnologiei. Această problemă a fost puternic evidențiată de debutul pandemiei de Covid-19, ceea ce indică faptul că eforturile trebuie intensificate.

27. Violența împotriva femeilor care are loc în sfera digitală este o formă predominantă de violență împotriva femeilor și, ca atare, câștigă atenția organismelor internaționale de monitorizare și a organizațiilor interguvernamentale. Recomandarea Generală nr. 35 privind violența împotriva femeilor, care actualizează Recomandarea Generală nr. 19 a Comitetului CEDAW al ONU, raportul Raportorului special al ONU privind violența împotriva femeilor, cauzele și consecințele acesteia, care analizează violența online împotriva femeilor și fetelor și Instrumentele juridice fără caracter obligatoriu ale Consiliului Europei – inclusiv Recomandarea CM/Rec(2019)1 a Comitetului de Miniștri privind prevenirea și combaterea sexismului, Recomandarea CM/Rec(2018)2 privind rolurile și responsabilitățile intermediarilor de internet în îndeplinirea mandatului lor și Studiul de cartografiere a violenței cibernetice al Comitetului Convenției privind Criminalitatea Informatică (T-CY) referitor la violența cibernetică – toate abordează, într-un fel sau altul, aspecte care vizează dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor. Nu în ultimul rând, studii de cercetare precum studiul Institutului European pentru Egalitatea de Gen (IEEG) privind violența cibernetică împotriva femeilor și fetelor și studiul comandat

14. Laxton C. și Women's Aid (2014), „Lumea virtuală, frică reală – Women's Aid raportează despre abuz, hărțuire și urmărire în scopul hărțuirii online, disponibil la adresa https://1q7dqy2unor827bqjls0c4rn-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2015/11/Women_s_Aid_Virtual_World_Real_Fear_Feb_2014-3.pdf.

15. Amnesty International (2018), „Toxicul Twitter, un loc toxic pentru femei”, disponibil la <https://www.amnesty.org/en/latest/research/2018/03/online-violence-against-women-chapter-1-1/>

16. Plan International (2020), „Liber să fii online?” Un raport privind experiențele fetelor și tinerelor referitor la hărțuirea online”, disponibil la <https://plan-international.org/publications/freetobeonline>.

de Departamentul de Politici pentru Drepturile Cetățenilor și Afaceri Constituționale al Parlamentului European privind violența cibernetică și discursul instigator la ură online împotriva femeilor oferă informații prețioase cu privire la această problemă.

28. Până în prezent, nu există o tipologie/definiție universală a comportamentelor sau acțiunilor, care se consideră că grupează toate formele de violență împotriva femeilor comise online sau prin intermediul tehnologiei. În schimb, abordările privind comportamentul abuziv online și prejudiciile comise prin intermediul tehnologiei sunt marcate de termeni care sunt utilizați inexact, creând o fragmentare care este întărită de diversitatea scopurilor și perspectivelor diferitelor părți interesate, ce modelează, în prezent, narațiunea. Mulți termeni utilizați, în prezent, nu acoperă întreaga gamă de comportamente și nici nu evidențiază tiparul de gen al abuzului. Deși descriu unele forme foarte relevante de violență împotriva femeilor comise în spațiile digitale, acestea nu acoperă nici pe departe toate activitățile desfășurate în mediul online sau prin intermediul tehnologiei, care încalcă drepturile femeilor și fetelor.

29. GREVIO consideră că termenul „violență împotriva femeilor în dimensiunea digitală” sau „dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor” este suficient de vast pentru a cuprinde atât actele de violență online, cât și cele comise prin intermediul tehnologiei, inclusiv tehnologia care nu a fost încă dezvoltată. Acesta permite, de asemenea, recunoașterea faptului că nu toate actele de violență împotriva femeilor în sfera digitală sunt de aceeași gravitate și nici nu îndeplinesc pragul pentru urmărire penală în cadrul statelor individuale. Având în vedere caracterul de permanentă evoluție a tehnologiei și oportunitățile de comportament dăunător, termenul „violență împotriva femeilor în dimensiunea digitală” va permite ca tipuri de comportamente și acțiuni, care nu au apărut încă, să intre în sfera de acoperire a acestuia. Adoptarea unei astfel de terminologii incluzive va permite prezentei Recomandări Generale să abordeze toate formele de violență împotriva femeilor săvârșite prin mijloace digitale.

30. O abordare incluzivă a manifestărilor de violență împotriva femeilor în sfera digitală – una care include violența partenerului intim săvârșită prin mijloace digitale – este importantă nu numai datorită naturii în evoluție a acestora, ci și din cauza amplitudinii săvârșirii și amplitudinii consecințelor, care se înmulțesc ușor odată cu o evoluție a tehnologiei și o creștere a digitalizării. Experiențele de violență în mediul online sunt mult amplificate din cauza multitudinii de făptuitori, în unele cazuri, sau a razei largi de acțiune și a caracterului aproape permanent al răspândirii imaginilor dăunătoare și a conținutului de ură.

31. Pentru a ține pasul cu caracterul în continuă evoluție a spațiului digital și cu actele violente comise în cadrul acestuia, Anexa la prezenta Recomandare Generală oferă un glosar, care conține definițiile unora dintre termenii cei mai des utilizați

în domeniul digital, precum și cele mai răspândite forme de violență online, împotriva femeilor. Acest glosar va fi actualizat, în mod continuu, pentru a include terminologia nou-apărută și actele de violență comise împotriva femeilor și fetelor, în sfera digitală.

32. Considerând aceasta o dimensiune distinctă, dar nu separată, a violenței împotriva femeilor, GREVIO oferă o interpretare a Convenției de la Istanbul, care este în concordanță cu abordarea centrată pe victimă a autorilor săi, care nu au intenționat să facă distincția dintre experiențele online și offline privind violența în bază de gen împotriva femeilor. Ilustrând acest punct, Raportul Explicativ la Convenția de la Istanbul se referă la urmărirea comisă în sfera digitală doar ca la o altă formă de urmărire.

Obligații care decurg în temeiul Convenției de la Istanbul cu privire la violența împotriva femeilor și violența domestică, în dimensiunea digitală a acesteia

33. Dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor cuprinde o gamă largă de comportamente, care se încadrează în definiția violenței împotriva femeilor stabilită la articolul 3a din Convenția de la Istanbul. Această definiție cuprinde „toate actele de violență împotriva femeilor, care au ca rezultat sau sunt susceptibile a avea ca rezultat vătămări corporale, sexuale sau suferințe psihologice sau economice provocate femeilor, inclusiv amenințările cu astfel de acte, constrângerea sau privarea arbitrară de libertate; indiferent dacă acestea apar în viața publică sau privată”. Partajarea, fără consimțământ, de imagini sau videoclipuri, constrângerea și amenințările, inclusiv amenințările cu viol, intimidarea sexuală și alte forme de intimidare, hărțuirea sexuală online, uzurparea identității, urmărirea sau urmărirea online, precum și abuzul psihologic și prejudiciul economic săvârșit prin mijloace digitale împotriva femeilor și fetelor, se încadrează toate în definiția de mai sus.

34. Articolul 5, alineatul 2, din Convenția de la Istanbul impune statelor părți să întreprindă măsuri legislative și de altă natură necesare pentru a exercita diligența necesară în vederea prevenirii, investigării, pedepsirii și acordării de compensații echitabile pentru actele de violență care fac obiectul convenției și care sunt comise de actori non-statali. Acest concept bine stabilit de diligență cuvenită, adoptat de instrumentele internaționale și regionale privind drepturile omului, de documentele de politică și jurisprudență, este încadrat ca o obligație de mijloace, și nu de rezultate, și impune statelor părți să stabilească cadrul juridic și politic necesar pentru a permite prevenirea tuturor formelor de violență împotriva femeilor și investigarea efectivă a acestora, pentru a-i trage la răspundere pe făptuitori pentru acțiunile lor și pentru a despăgubi victimele. Aceasta este o prevedere a Convenției de la Istanbul care este esențială pentru a pune capăt impunității pentru violența împotriva femeilor și pentru a asigura accesul la justiție pentru femeile și fetele victime ale unei astfel de violențe. GREVIO consideră că această obligație acoperă

toate expresiile violenței împotriva femeilor, inclusiv expresiile digitale și violența comisă cu ajutorul sau prin intermediul tehnologiei. Experiențele actuale ale femeilor și fetelor victime ale unei astfel de violențe arată că se face prea puțin pentru a-i trage la răspundere pe făptuitori. După cum a menționat Comisarul Consiliului Europei pentru Drepturile Omului, lipsa de conștientizare cu privire la această problemă face ca atacurile cibernetice și violența împotriva femeilor să nu fie luate la fel de în serios ca violența offline de către autoritățile naționale.¹⁷ În plus, organele de aplicare a legii și autoritățile judiciare nu au adesea pregătirea tehnică necesară pentru a putea să investigheze și să examineze, în mod efectiv, astfel de incidente de violență.

35. GREVIO reamintește că una dintre premisele Convenției de la Istanbul este asigurarea unui răspuns holistic la toate formele de violență împotriva femeilor și violenței domestice, oferind un set de politici eficiente, cuprinzător și coordonat la nivel de stat, care să cuprindă o multitudine de măsuri și să implice o varietate de actori, agenții și părți interesate (articolul 7). Un astfel de răspuns holistic ar necesita măsuri de prevenire, protecție și urmărire penală. Pentru a răspunde dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor, necesitatea unor politici cuprinzătoare care să includă și să abordeze, în mod specific, aceste forme de violență în domeniul prevenirii, sprijinirii și protecției victimelor și urmăririi penale este de o importanță deosebită, din cauza naturii complexe și multidimensionale a problemei. La fel ca violența offline, aceasta este adânc înrădăcinată în dinamica puterii, dezechilibrele economice și atitudinile patriarhale care promovează ideea de inferioritate a femeilor față de bărbați. Aceste credințe și atitudini dăunătoare sunt profund încorporate în cultura societăților și, prin urmare, necesită o schimbare la scară largă a societății. Din cele de mai sus reiese, în mod clar, că statele părți la Convenția de la Istanbul au obligația de a aborda dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor ca parte integrantă a abordării lor cuprinzătoare pentru prevenirea unei astfel de violențe, protejarea și sprijinirea victimelor și urmărirea penală a făptuitorilor.

36. În plus, multe dintre formele de violență împotriva femeilor săvârșite prin mijloace digitale intră în sfera comportamentului intenționat, pe care statele părți la Convenția de la Istanbul sunt obligate să îl incrimineze. Acestea sunt: violența psihologică online (articolul 33), urmărirea online sau urmărirea în scopul hărțuirii comisă în sfera digitală (articolul 34) și hărțuirea sexuală online sau prin mijloace digitale (articolul 40).

17. Comisarul Consiliului Europei pentru Drepturile Omului (2020), „Stop violenței cibernetice împotriva femeilor și fetelor”, disponibil la www.coe.int/en/web/commissioner/-/stop-cyberviolence-against-women-and-girls.

Hărțuirea sexuală online

37. Potrivit Articolului 40 din Convenția de la Istanbul, hărțuirea sexuală constituie „orice formă de conduită verbală, nonverbală sau fizică de natură sexuală, cu scopul încălcării demnității unei persoane, în special atunci când se creează un mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau jignitor”.

38. Această Recomandare Generală consideră că următorul comportament online sau prin mijloace digitale se încadrează în această definiție: 1) partajarea neconsensuală a imaginilor sau a videoclipurilor; 2) preluarea, producerea sau procurarea neconsensuală de imagini sau videoclipuri intime; 3) exploatarea, constrângerea și amenințările, 4) intimidarea sexuală și cyberflashing-ul (*poze indecente trimise online*).

- (a) partajarea neconsensuală a imaginilor nud sau sexuale (fotografii sau videoclipuri) ale unei persoane sau amenințările acesteia includ acte de abuz sexual bazat pe imagini (cunoscute și ca „pornografie de răzbunare”);
- (b) preluarea, producerea sau procurarea, fără consimțământ, de imagini sau videoclipuri intime includ acte de „upskirting” (*realizarea neconsensuală de fotografii sub fusta sau cu decolteul unei persoane*) și de „creepshot-uri” (*fotografii cu tentă sexuală realizate pe ascuns cu zonele intime, cum ar fi sânii, inghinele sau fesele*), precum și producerea de imagini modificate digital, în care fața sau corpul unei persoane este suprapus sau „cusut” într-o fotografie sau un videoclip pornografic, cunoscută sub numele de „pornografie falsă” (cum ar fi „deepfake-urile” (*falsurile profunde*), atunci când sunt create imagini sintetice utilizând inteligența artificială);
- (c) exploatarea, constrângerea și amenințările care intră în sfera de competență a Articolului 40 din Convenție includ forme de violență, cum ar fi: sexting-ul forțat (*trimiterea de materiale de natură sexuală pe telefonul unei alte persoane; crearea și partajarea de imagini sugestive sau explicite sexual, de către și între copii*), extorcarea sexuală, amenințările cu violul, doxingul sexualizat/de gen (*dezvăluirea online de informații de identificare despre o persoană*), uzurparea identității și outing-ul (*dezvăluirea orientării sexuale/identității de gen a unei persoane LGBT fără consimțământul acesteia*);
- (d) intimidarea sexuală reprezintă comportamente precum răspândirea de informații false sau zvonuri despre presupusul comportament sexual al victimei, postarea de comentarii sexuale sub postările sau fotografiile victimei, uzurparea identității unei victime și partajarea de conținut sexual sau hărțuirea sexuală a altora, afectând astfel reputația și/sau viața acestora, sau realizarea „outing-ului” unei persoane, fără consimțământul acesteia, cu scopul de a speria, a amenința și a batjocori aspectul fizic al unei persoane („*body shaming*”); și

- (e) cyberflashing-ul constă în trimiterea de imagini sexuale nesolicitate prin intermediul aplicațiilor de întâlniri/dating sau de mesaje, texte sau utilizarea tehnologiilor Airdrop sau Bluetooth.

39. Unele dintre comportamentele de mai sus sunt cunoscute, în mod uzual, ca discursuri sexiste de incitare la ură. După cum este recunoscut de Recomandarea Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea sexismului, aceste acte sunt adesea umilitoare și contribuie la un climat social în care femeile sunt înjosite, respectul lor de sine este diminuat și activitățile și opțiunile lor limitate, inclusiv la locul de muncă, în sfera privată, publică sau online. Comportamentul sexist, cum ar fi discursul de ură sexist, care constituie adesea un prim pas în procesul de violență fizică, poate, de asemenea, să escaladeze sau să incite acte, în mod evident, jignitoare și amenințătoare, inclusiv abuzul sexual sau violența, intrând astfel în sfera de competență a Articolului 40 al Convenției de la Istanbul.

Urmărirea în scop de hărțuire online și facilitată de tehnologie

40. Articolul 34 din Convenția de la Istanbul definește urmărirea în scop de hărțuire drept „comportamentul intenționat de angajare repetată într-un comportament amenințător direcționat către o altă persoană, determinând-o pe aceasta să se teamă pentru siguranța sa.” Raportul Explicativ clarifică în continuare această definiție și recunoaște că urmărirea comisă prin utilizarea TIC este reglementată de Articolul 34:

„Comportamentul amenințător poate consta în urmărirea, în mod repetat, a unei alte persoane, implicarea într-o comunicare nedorită cu o altă persoană sau anunțarea altei persoane că este observată. Aceasta include urmărirea fizică a victimei, apariția la locul de muncă, la activitățile sportive sau de învățământ ale acesteia, precum și urmărirea victimei în lumea virtuală (camere de chat, site-uri de socializare etc.). Angajarea într-o comunicare nedorită implică urmărirea oricărui contact activ cu victima prin orice mijloc de comunicare disponibil, inclusiv instrumente de comunicare moderne și dispozitive TIC.”

41. Practicile de urmărire comise în sfera digitală includ amenințări (de natură sexuală, economică, fizică sau psihologică), afectarea reputației, monitorizarea și culegerea de informații private referitoare la victimă, furtul de identitate, solicitarea de raport sexual, uzurparea identității victimei și hărțuirea cu complici pentru a izola victima. Acestea implică, de obicei, tactica de a supraveghea sau de a spiona victima, pe diferitele rețele sociale sau platforme de mesagerie, e-mail-urile și telefonul acesteia, furtul parolelor sau spargerea sau piratarea dispozitivelor acesteia, pentru a-i accesa spațiile private, prin instalarea de spyware sau aplicații de geolocație sau prin furtul dispozitivelor acesteia. Făptuitorii pot, de asemenea,

să preia identitatea celeilalte persoane sau să monitorizeze victima prin intermediul dispozitivelor tehnologice conectate prin internetul obiectelor (IO), cum ar fi electrocasnicele inteligente.

Dimensiunea digitală a violenței psihologice

42. În Articolul 33, Convenția de la Istanbul descrie violența psihologică drept „comportamentul intenționat care afectează integritatea psihologică a unei persoane prin constrângere sau amenințări”. Raportul Explicativ al Convenției elucidează în continuare:

„Amplarea infracțiunii este limitată la comportamentul intenționat care afectează și prejudiciază grav integritatea psihologică a unei persoane, fapt ce poate fi realizat prin diferite mijloace și metode. Convenția nu definește ce se înțelege prin afectare gravă. Trebuie să se facă uz de constrângere sau amenințări pentru ca comportamentul să intre sub incidența acestei prevederi. ... Această prevedere se referă mai degrabă la un curs al conduitei, decât la un singur eveniment. Ea este destinată să surprindă caracterul infracțional al unui tipar de comportament abuziv, care apare în timp – în interiorul sau în afara familiei.”

43. Toate formele de violență împotriva femeilor săvârșite în sfera digitală au un impact psihologic și ar putea fi clasificate drept violență psihologică exercitată online și cu utilizarea tehnologiei. Caracteristicile specifice ale unei astfel de violențe împotriva femeilor sporesc impactul violenței asupra victimelor. În plus, formele de violență psihologică exercitate în contextul violenței domestice iau forme radicale atunci când sunt cuplate cu noile tehnologii. De exemplu, cu ajutorul domeniului digital, acest lucru poate lua o nouă dimensiune, în cazul în care actualii sau foștii parteneri sunt în posesia imaginilor intime ale victimei. În mod similar, abuzatorii pot utiliza tehnologia în mod greșit pentru a urmări unde se află victimele lor. Asemenea forme de violență au un impact psihic și fizic devastator asupra femeilor și fetelor.

44. Mai mult, actele individuale de violență, care nu sunt incriminate, pot atinge pragul violenței psihologice atunci când sunt combinate cu acte repetitive de violență facilitate de internet, un comentariu de tachinare poate escalada la hărțuire cibernetică atunci când este realizată în mod repetitiv sau de către un număr mare de persoane. Anumite grupuri de femei, inclusiv politicieni, jurnaliste, apărătoare și activiste în domeniul drepturilor omului sunt expuse, în mod deosebit, la astfel de acte violente.

45. Există asemănări între experiențele de hărțuire cibernetică și discursul sexist de incitare la ură, care, pe lângă consecințele enumerate la paragraful 32, pot provoca, de asemenea, pierderi de resurse, autovătămare sau suicid și echivalează cu violență

psihologică. Astfel de acte pot viza orice femeie, în special femeile care au raportat incidente de violență în bază de gen, femeile care reușesc în domeniile dominate de bărbați (cum ar fi sportivii și designerii de jocuri video), femeile care contestă stereotipurile tradiționale de gen sau femeile cu identități intersecționale, care pot fi mai expuse la violență din cauza sexului, genului, rasei, culorii, limbii, religiei, opiniilor politice sau de altă natură, originii naționale sau sociale, asocierii cu o minoritate națională; proprietății, nașterii, orientării sexuale, identității de gen, vârstei, stării de sănătate, dizabilității, stării civile, statutului de migrant sau de refugiat sau altui statut. Femeile tinere cu vârsta cuprinsă între 18-29 de ani constituie, de asemenea, un grup mai expus riscului de violență, deoarece sunt mai active pe internet, inclusiv pe rețelele de socializare.

46. Violența psihologică în mediul online poate lua și forma intimidării, amenințării victimelor sau a familiei acestora, insultei, batjocurii și defăimării. Incitarea la suicid sau autovătămare este, de asemenea, un comportament specific, care apare online, adesea amplificat de mecanismele mentalității mafioței și a anonimatului.

47. O altă formă de violență psihologică este abuzul economic, care este definit ca un control al capacității unei femei de a dobândi, a utiliza și a menține resurse economice. Abuzul economic are loc, de obicei, în contextul violenței partenerului intim și, printre efectele sale negative asupra sănătății fizice a victimelor, cum ar fi riscul de sărăcie și accesul redus la îngrijire medicală, acesta amenință, de asemenea, bunăstarea și independența financiară a victimei și, în consecință, afectează integritatea sa psihologică, într-o manieră serioasă.

48. În forumurile digitale, abuzul economic se poate manifesta sub forma controlului conturilor bancare și a activităților financiare ale victimei prin internet banking, deteriorarea ratingului de credit al victimei, prin utilizarea cardurilor de credit fără permisiune sau întocmirea tuturor contractelor financiare (închiriere, împrumuturi, utilități etc.) în numele victimei și nerespectarea plăților la timp sau deloc (în special plata pensiei alimentare).

Recomandări

49. Pe baza celor de mai sus, GREVIO atrage atenția asupra necesității de a recunoaște violența împotriva femeilor în dimensiunea digitală ca fiind o continuitate a violenței împotriva femeilor offline, care face parte din violența în bază de gen. Acesta solicită statelor părți să recunoască caracterul bazat pe gen al violenței și abuzului comise online și prin tehnologie și faptul că aceasta necesită un răspuns holistic. În vederea asigurării implementării unui astfel de răspuns holistic, GREVIO recomandă statelor părți să întreprindă măsurile prezentate mai jos în domeniile prevenirii, protecției, urmării penale și politicilor coordonate.

Prevenire

50. Convenția de la Istanbul impune statelor părți să întreprindă măsuri constante, care au ca scop prevenirea violenței împotriva femeilor, prin abordarea cauzelor fundamentale ale acesteia și prin depunerea de eforturi pentru a schimba atitudinile, rolurile și stereotipurile de gen, care fac ca violența împotriva femeilor să fie acceptabilă. Statele trebuie să recunoască dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor ca formă a violenței bazată pe gen, prin adoptarea măsurilor legislative și de altă natură necesare pentru promovarea și protejarea dreptului tuturor persoanelor, în special al femeilor, de a trăi fără violență, atât în sfera publică, cât și în cea privată, în conformitate cu Articolul 4 din Convenția de la Istanbul.

51. GREVIO recomandă ca statele părți să pună în aplicare următoarele măsuri preventive:

- (a) să ia în considerare revizuirea legislației relevante în vigoare și adoptarea unei noi legislații, în cazul în care este necesar, pentru a preveni, a oferi protecție și a urmări în justiție dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor, în conformitate cu standardele Convenției de la Istanbul și alte standarde relevante, inclusiv Convenția de la Budapesta;
- (b) să întreprindă inițiative care vizează eradicarea stereotipurilor de gen, a atitudinilor sexiste și a discriminării împotriva femeilor, care se desfășoară atât în mediul online, cât și offline, ținând cont de Recomandarea CM/Rec (2019)1 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea sexismului;

- (c) să promoveze egalitatea de gen în societate și să sprijine împuternicirea și reprezentarea femeilor în mediul online, prin îmbunătățirea alfabetizării digitale și a participării tuturor femeilor și fetelor;
- (d) să încurajeze toți membrii societății, în special bărbații și băieții, să renunțe la stereotipurile la adresa femeilor și bărbaților și să adopte comportamente respectuoase și sănătoase în sfera digitală;
- (e) să implementeze campanii de creștere a gradului de conștientizare, care vizează femeile și bărbații, fetele și băieții, la diferite niveluri ale societății, privind diferitele forme de violență împotriva femeilor comise în sfera digitală, precum și privind serviciile de sprijin disponibile pentru victime. Statele Părți trebuie să sprijine eforturile organizațiilor de femei în acest scop și să recunoască și să utilizeze expertiza acestora;
- (f) să ofere consolidarea obligatorie și continuă a capacităților, educației și formării pentru toți profesioniștii relevanți, inclusiv, dar fără a se limita la profesioniștii din domeniul aplicării legii, actorii din domeniul justiției penale, membrii sistemului judiciar, profesioniștii din domeniul sănătății, funcționarii din domeniul azilului, profesioniștii din serviciile sociale și profesioniștii din învățământ, pentru a-i dota cu cunoștințe privind expresiile digitale ale violenței împotriva femeilor, răspunzând necesităților victimelor, fără a provoca victimizare secundară și traumatizare și, acolo unde este cazul, informații referitoare la procedurile legale existente și mecanismele de cooperare internațională aferente dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor, precum și la colectarea și securizarea probelor electronice;
- (g) să promoveze includerea alfabetizării digitale și a siguranței online în programele formale de educație și la toate nivelurile de învățământ. Materialele didactice, puse la dispoziție în conformitate cu Articolul 14 din Convenția de la Istanbul, trebuie să permită cursanților să învețe despre egalitatea între femei și bărbați, despre rolurile de gen nestereotipizate, respectul reciproc, soluționarea nonviolentă a conflictelor în relațiile interpersonale și violența împotriva femeilor, inclusiv în dimensiunea sa digitală și trebuie să fie accesibilă persoanelor cu dizabilități fizice și/sau intelectuale;
- (h) să includă manifestări digitale ale violenței împotriva femeilor în orice programe de intervenție existente pentru făptuitorii violenței, în special în contextul violenței din partea partenerului intim;
- (i) să încurajeze sectorul TIC și intermediarii de internet, inclusiv platformele de social media, să depună un efort activ pentru a evita prejudecățile de gen în proiectarea produselor inteligente, a aplicațiilor pentru telefoanele mobile și a jocurilor video, precum și în dezvoltarea inteligenței artificiale și, respectiv, să creeze mecanisme interne de monitorizare pentru asigurarea includerii perspectivelor centrate pe victimă, precum și să susțină o conștientizare mai

puternică a perspectivei și experiențelor femeilor utilizatorilor, în special a celor expuse sau supuse riscului unor forme intersectate de discriminare. Intermediarii de internet, precum și companiile de tehnologie, trebuie să fie stimulate să coopereze cu ONG-urile care lucrează în domeniul violenței împotriva femeilor în eforturile lor de creștere a gradului de conștientizare și alte eforturi; și

- (j) să încurajeze organizațiile media să ia măsuri concrete pentru eradicarea discriminării de gen, a atitudinilor de învinovățire a victimelor și a încălcărilor vieții private a victimelor violenței în bază de gen și a copiilor acestora, în toate activitățile lor jurnalistice. Trebuie depuse eforturi suplimentare pentru a dezbădăcina dinamica puterii dominate a bărbaților din peisajele mass-media.

Protecție

52. Convenția de la Istanbul impune statelor părți să protejeze femeile și fetele despre care se știe că sunt expuse riscului și să creeze servicii de asistență specializate pentru victime și copiii acestora, inclusiv adăposturi, linii de asistență telefonică non-stop și centre de referire pentru situații de criză în cazurile de violență sexuală. Permanența și acoperirea vastă a conținutului online necesită implementarea unor măsuri de protecție continue în vederea abordării, în mod efectiv, a dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor.

53. GREVIO recomandă statelor părți să pună în aplicare următoarele măsuri de protecție:

- (a) să se asigure că cadrul juridic referitor la violența împotriva femeilor se referă și se aplică tuturor formelor de violență comise în sfera digitală, respectă principiul diligenței necesare, astfel cum este enunțat la Articolul 5 din Convenția de la Istanbul și facilitează dialogul formal și informal între agențiile responsabile de răspunsul la nevoile victimelor violenței. Răspunsul trebuie să fie sensibil la gen și să integreze particularitățile dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor;
- (b) să dezvolte și să disemineze informații accesibile cu privire la căile juridice și serviciile de sprijin disponibile victimelor violenței în bază de gen comise în sfera digitală și să creeze mecanisme online și offline pentru depunerea plângerilor în cadrul serviciilor de aplicare a legii și de urmărire penală, care sunt ușor și imediat accesibile victimelor, inclusiv celor cu dizabilități fizice, precum și intelectuale și psiho-sociale, care respectă reglementările internaționale și naționale privind protecția datelor, în conformitate cu Convenția modernizată a Consiliului Europei pentru protecția persoanelor cu privire la prelucrarea automată a datelor cu caracter personal (CETS nr. 223);

- (c) să asigure servicii de asistență, inclusiv consilierea juridică și psihologică, accesibile tuturor victimelor violenței în bază de gen săvârșită în sfera digitală, inclusiv astfel de violențe comise în contextul violenței domestice, prin dotarea serviciilor de asistență specializate existente pentru femei și a altor servicii cu experiență în acest domeniu, cu resursele financiare și umane pentru oferirea unor servicii holistice, inclusiv consiliere juridică și tehnică privind eliminarea conținutului online dăunător;
- (d) să asigure, prin formare, consolidarea capacităților și resurselor suficiente, servicii generale și specializate de sprijin pentru femeile victime ale violenței, inclusiv adăposturi și servicii de consiliere nerezidențiale, sprijin economic temporar, care vizează autosuficiența și autonomia pe termen scurt a acestora, precum și servicii sociale și de îngrijire a sănătății, să fie conștienți și să răspundă la experiențele femeilor și fetelor privind violența digitală;
- (e) să doteze liniile de asistență telefonică națională stabilite în conformitate cu Articolul 24 din Convenția de la Istanbul cu resursele și expertiza necesare pentru a răspunde dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor și pentru a asigura accesibilitatea acestora pentru toate victimele, indiferent de factorii care le-ar putea expune unor forme multiple de discriminare;
- (f) să împuternicească organismele de egalitate și instituțiile Avocatului Poporului (Ombudsman) ale statelor părți, care au mandatul de a lucra în domeniul egalității de gen și nediscriminării pentru a aborda dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor din punctul de vedere al discriminării structurale și al barierei în vederea realizării drepturilor femeilor, pe care le pot reprezenta; și
- (g) să stimuleze intermediarii de internet, inclusiv furnizorii de servicii de internet, motoarele de căutare și platformele de rețele sociale, pentru a asigura o moderare solidă a conținutului care se înscrie în sfera de aplicare a Convenției de la Istanbul, prin eliminarea conținutului sau a conținutului, în mai multe limbi, pe baza principiilor transparente care protejează drepturile omului, inclusiv dreptul femeilor de a trăi fără violență și să ofere utilizatorilor îndrumări ușor accesibile pentru semnalarea conținutului abuziv și solicitarea eliminării acestuia.

Urmărirea penală

54. Convenția de la Istanbul impune statelor părți să asigure investigarea și urmărirea efectivă a infracțiunilor stabilite în conformitate cu convenția.

55. GREVIO recomandă statelor părți să pună în aplicare următoarele măsuri în ceea ce privește urmărirea penală și pedepsirea violenței în mediul online împotriva femeilor:

- (a) să doteze organele de aplicare a legii și alți actori din justiția penală cu resurse umane, financiare și tehnice necesare pentru a investiga și a urmări, în mod eficient, dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor, în conformitate cu obligațiile de diligență care le revin în temeiul Articolului 5 din Convenția de la Istanbul. Aceasta poate include crearea de unități de specialitate/expertiză și facilitarea coordonării și cooperării unor astfel de unități/experti cu unitățile/experti în criminalitate informatică existentă;
- (b) să sporească eforturile de consolidare a capacităților pentru profesioniștii din domeniul justiției penale și aplicării legii, pentru a-i dota cu expertiza și resursele necesare privind modul de utilizare a normelor juridice existente în vederea abordării dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor, precum și să își dezvolte capacitățile criminalistice în ceea ce privește colectarea și asigurarea probelor electronice, fără a provoca victimizarea secundară și retraumatizarea victimei. Cooperarea internațională și capacitățile de asistență juridică reciprocă ale actorilor din justiția penală în aspectele ce abordează dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor trebuie, de asemenea, consolidate, în vederea asigurării unui acces simplificat la probele deținute de furnizorii de servicii, inclusiv informațiile referitoare la abonați, în vederea identificării proprietarului unui cont sau a unei adrese IP utilizate la săvârșirea unei infracțiuni;
- (c) să asigure publicarea de către sectorul justiției penale a rapoartelor de incidență privind violența împotriva femeilor săvârșită în sfera digitală și informațiile suplimentare referitoare la arestări, urmăriri, condamnări și sentințe, inclusiv informații privind sexul, vârsta, tipul de violență, precum și relația făptuitorului cu victima, locația geografică și alți factori considerați relevanți de către statele părți în vederea consolidării încrederii victimelor în sistemul de justiție penală, cu condiția ca publicarea unor astfel de informații să nu compromită prezumția de nevinovăție;
- (d) să se asigure că victimele violenței în sfera digitală au acces efectiv la sistemele de justiție penală și că autoritățile răspund, în mod adecvat, acestor cazuri, inclusiv prin aplicarea dreptului penal și, după caz, a urmăririi penale din oficiu;

- (e) să se asigure că ordinele de restricție de urgență și ordonanțele de protecție răspund formelor de violență domestică săvârșite online sau prin intermediul TIC și altor manifestări digitale ale violenței împotriva femeilor; și
- (f) să ia măsuri pentru a pune capăt impunității pentru actele de violență digitală împotriva femeilor, prin încurajarea responsabilizării tuturor actorilor relevanți, inclusiv a companiilor TIC și a intermediarilor de internet, în special printr-o moderare și eliminare robustă a conținutului și prin încurajarea companiilor media să lucreze în colaborare cu organele de aplicare a legii.

Politici coordonate

56. Convenția de la Istanbul impune statelor părți să conceapă și să implementeze politici cuprinzătoare și coordonate la toate nivelurile guvernamentale și de către toate agențiile și instituțiile relevante, implicând agenții guvernamentale, ONG-uri și autorități naționale, regionale și locale.

57. GREVIO recomandă statelor părți următoarele măsuri în ceea ce privește politicile coordonate:

- (a) să pună în aplicare orientările stabilite în Recomandarea CM/Rec(2018) 2 a Comitetului de Miniștri privind rolurile și responsabilitățile intermediarilor de internet atunci când elaborează și implementează cadrele legislative referitoare la intermediarii de internet, în conformitate cu obligațiile care le revin în temeiul Convenției de la Istanbul;
- (b) să asigure recunoașterea dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor în strategiile, programele și planurile de acțiune naționale privind violența împotriva femeilor, ca parte a unui răspuns holistic la toate formele de violență, astfel cum impune Articolul 7 din Convenția de la Istanbul, care trebuie să cuprindă, de asemenea, luarea în considerare a dimensiunii digitale a violenței împotriva femeilor, în orice strategii, politici și măsuri privind digitalizarea;
- (c) să aloce resursele umane și financiare adecvate autorităților naționale și locale, precum și instituțiilor de asistență juridică, asistență medicală și protecție socială, inclusiv organizațiilor de femei, pentru a preveni, a proteja și a urmări penal, în mod efectiv, violența împotriva femeilor comisă în mediul online și prin intermediul tehnologiei. Resursele trebuie să fie suficiente pentru a permite acestor organisme și instituții să apeleze la experți IT, să obțină echipament tehnic și să construiască infrastructura digitală, după caz;
- (d) să stabilească un sistem de colectare și analiză sistematică a datelor dezagregate privind violența împotriva femeilor cu o componentă digitală,

inclusiv ratele de plângeri, incidență și condamnări, precum și datele privind măsurile de protecție aplicate și ordinele de restricție de urgență. Toate datele trebuie adunate și analizate printr-o lentilă intersecțională și dezagregate după tipul de violență, vârsta și relația dintre făptuitor și victimă(e), potențialele circumstanțe agravante (numărul de făptuitori, durata abuzului, permanența datelor, existența suprapunerii formelor de violență, implicarea sau impactul asupra copiilor victimei etc.) și alți factori relevanți;

- (e) să se asigure că datele privind sinuciderile sau tentativele de sinucidere și uciderile pe criterii de gen ale femeilor și copiilor acestora includ informații referitoare la istoricul hărțuirii, inclusiv la locul de muncă, urmărirea în scopul hărțuirii sau violenței psihologice comise în sfera digitală;
- (f) să întreprindă sau să sprijine sondaje, programe de cercetare și studii privind dimensiunea digitală a violenței împotriva femeilor pentru a măsura, printre altele, impactul financiar, personal și social al unei astfel de violențe, inclusiv autocenzura și excluziunea digitală;
- (g) să încurajeze sectorul privat și TIC să participe la elaborarea și implementarea politicilor și stabilirea de orientări și standarde de autoreglementare în conformitate cu prevederile relevante privind drepturile omului în vederea prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor săvârșite în sfera digitală;
- (h) să implice sectorul TIC și intermediarii de internet în eforturile de a trage la răspundere făptuitorii care au comis acte de violență împotriva femeilor în sfera digitală, pe baza reglementărilor lor interne și în baza respectării legislației penale și de altă natură, în special prin:
 - i) oferirea de mecanisme efective pentru plângeri, ușor accesibile utilizatorilor pentru a raporta conținuturile dăunătoare, care sunt capabile să răspundă unor astfel de solicitări în timp util și ținând cont de factorii care expun, în mod disproporționat, femeile și fetele la abuzul online, în mod special, sex, gen, rasă, culoare, limbă, religie, opinie politică sau de altă natură, origine națională sau socială, asociere cu o minoritate națională, proprietate, naștere, orientare sexuală, identitate de gen, vârstă, stare de sănătate, dizabilitate, stare civilă, statut de migrant sau de refugiat sau alt statut;
 - ii) stimularea activităților comerciale online care încorporează o perspectivă a drepturilor omului în toate etapele activității lor, inclusiv în proiectarea produselor, în vederea reducerii riscurilor pentru femei și fete, cum ar fi cele care urmăresc și spionează;
 - iii) încurajarea furnizorilor de servicii să pună la dispoziție pe platformele lor informații juridice și informații privind solicitarea eliminării conținutului neconsensual, inclusiv a imaginilor sau videoclipurilor, în limbile relevante și adecvate bazei de utilizatori;

- (i) să împiedice entitățile comerciale să obțină profit pe faptul abuzului sexual împotriva femeilor și fetelor care constituie violență sexuală, cum ar fi violul filmat, inclusiv prin incriminarea producției și distribuirea unui astfel de conținut în conformitate cu Recomandarea Consiliului Europei al Comitetului de Miniștri către statele membre privind autoreglementarea în ceea ce privește conținutul cibernetic¹⁸ și ținând cont de Rezoluția Adunării Parlamentare privind pornografia violentă și extremă;¹⁹ și
- (j) să ofere resurse și un mediu favorabil pentru crearea de parteneriate public-privat eficace, care să implice sectorul privat și TIC, ONG-uri și actori ai societății civile (în special organizații de femei și furnizori de servicii), instituții de egalitate, ombudsman și instituții naționale pentru drepturile omului, precum și autoritățile relevante, în vederea îmbunătățirii răspunsurilor la violența împotriva femeilor în dimensiunea digitală, prin gruparea într-un singur loc a expertizei și capacității tuturor părților interesate.

18. Consiliul Europei (2001), Recomandarea CM/Rec(2001)8 a Comitetului de Miniștri către statele membre privind autoreglementarea în ceea ce privește conținutul cibernetic (autoreglementarea și protecția utilizatorilor împotriva conținutului ilegal sau dăunător al noilor servicii de comunicații și informații).

19. Consiliul Europei (2011c), Rezoluția Adunării Parlamentare privind pornografia violentă și extremă, disponibilă la: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=13173>.

Anexă: Glosar

Acest glosar conține definițiile unora dintre termenii cei mai des utilizați în domeniul digital, precum și cele mai răspândite forme de violență împotriva femeilor comise în mediul online și nu reflectă neapărat punctele de vedere ale GREVIO. Acest glosar va fi actualizat, în mod continuu, pentru a include terminologia nou-apărută și formele de violență comise împotriva femeilor și fetelor, în sfera digitală.

Airdrop

Airdrop este un serviciu dezvoltat de Apple care permite utilizatorilor să facă schimb de conținut cu un alt utilizator al unui produs Apple, aflat în apropiere.

Algoritm

Un algoritm este o suită sau o secvență de instrucțiuni utilizate pentru a efectua o sarcină automatizată, într-un sistem informatic sau pentru a găsi o soluție la o problemă.

Body shaming (*batjocorirea aspectului fizic al unei persoane*)

Body shaming-ul constă în comentarea și batjocorirea formei, mărimii sau aspectului corporal al unei persoane.

Cloud

Cloud-ul se referă la o modalitate alternativă de stocare a datelor informatice, unde datele digitale nu sunt stocate pe unitatea fizică de stocare a utilizatorului, ci sunt stocate pe servere externe, uneori în locații multiple, deținute și gestionate de o companie de găzduire/hosting.

Creepshot-uri

Creepshot-urile sunt fotografii cu femei, sugestive din punct de vedere sexual, realizate fără consimțământul acestora.

Hărțuirea cibernetică

Hărțuirea cibernetică reprezintă hărțuirea care are loc utilizând instrumente și setări digitale, înțeles ca afectând, în mod tipic, minorii.

Cyberflashing

Cyberflashing-ul constă în trimiterea de imagini sexuale nesolicitate, utilizând aplicații de întâlniri/dating, aplicații de mesaje sau texte, sau folosind Airdrop sau Bluetooth.

Atac DDoS (sabotarea distribuită a serviciilor)

Un atac DDoS este o încercare de a copleși și de a perturba sau dezactiva un serviciu sau un server prin inundarea acestuia cu mai mult trafic de internet decât poate acesta găzdui.

Deadnaming

Deadnaming-ul este actul intenționat de a utiliza numele de naștere al unei persoane trans (care nu corespunde genului acesteia) pentru a rușina, a amenința, a speria sau a abuza.

Deepfake-uri (*falsuri profunde*)

Deepfake-urile sunt videoclipuri în care o față a fost înlocuită (perfect) cu o altă față, prin utilizarea de algoritmi și deep learning, iar sunetul este manipulat, astfel încât să creeze iluzia că sunt puse în scenă acțiunile altei persoane.

Doxing

Doxing-ul este acțiunea de a partaja online informațiile personale ale unei ținte (număr de telefon, adresă de e-mail, adresă de domiciliu, contacte profesionale) fără consimțământ, pentru a încuraja abuzul.

Probele electronice

Probele electronice sunt probe derivate din datele conținute în orice dispozitiv digital sau tehnologic sau produse de acesta.

Flaming

Flaming-ul este acțiunea de a posta mesaje jignitoare sau ostile, inclusiv insulte, pe rețelele de socializare sau forumuri.

Reducerea la tăcere

Reducerea la tăcere în sfera digitală se referă la incapacitatea unei persoane de a participa și de a se exprima pe deplin în mediul online, de frica violenței și abuzului, fapt ce duce, în cele din urmă, la excluderea persoanei din dezbaterile publice la care ar dori să ia parte.

Geolocalizare

Geolocalizarea este o caracteristică a unui dispozitiv care poate deduce poziția sa geografică prin semnale GPS sau alte forme de conectivitate.

Hacking

Hacking-ul este procesul de obținere ilegală sau neconsensuală a accesului la un sistem informatic sau la o rețea.

Agresiune filmată

Agresiunea filmată este acțiunea de a ataca (atac fizic sau agresiune sexuală) o victimă cu scopul de a înregistra agresiunea și de a o distribui în mediul online.

Abuz sexual bazat pe imagini

Abuzul sexual bazat pe imagini constă în obținerea de către făptuitor de imagini sau videoclipuri explicite din punct de vedere sexual pe parcursul unei relații sau piratarea sau furtul acestora de pe calculatorul, conturile de pe rețelele sociale sau telefonul victimei, pentru a le distribui în mediul online.

Internetul obiectelor (IO)

IO este rețeaua de obiecte fizice care sunt interconectate unele cu altele și cu internetul, prin urmare înregistrând și transmițând date cu privire la utilizarea lor.

Adresă IP (adresă de protocol de internet)

O adresă IP este un număr unic atribuit unui dispozitiv conectat la internet, care permite identificarea și localizarea respectivului dispozitiv.

Orbitarea

Orbitarea constă în a nu răspunde mesajelor unei persoane sau a nu comunica direct cu aceasta, dar a continua vizualizarea conținutului acesteia în mediul online (dând like-uri, vizionând story-urile etc.).

Outing

Outing-ul este practica de a dezvălui orientarea sexuală sau identitatea de gen a unei persoane fără consimțământul acesteia, adesea în mod public.

Sexting

Sexting-ul constă în schimbul, trimiterea sau primirea de mesaje explicite din punct de vedere sexual, care conțin adesea imagini sau videoclipuri, prin text sau chat.

Extorcarea sexuală

Extorcarea sexuală, numită și „sextortion”, este acțiunea de a face uz de amenințarea publicării de conținut sexual (imagini, videoclipuri, deepfake-uri, zvonuri sexuale) pentru a amenința, a constrânge sau a șantaja o persoană, fie pentru mai mult conținut sexual, fie pentru bani, uneori ambele.

Spyware/Stalkerware (*programe spion/programe de urmărire*)

Spyware este un software, de obicei, sub forma unei aplicații, descărcat pe telefonul sau dispozitivul unei persoane și utilizat pentru a urmări activitățile dispozitivului respectiv. Spyware-ul este considerat stalkerware în contextul violenței domestice.

Swatting

Swatting reprezintă utilizarea telefoanelor și, adesea, a sistemelor informatice pentru a induce în eroare un serviciu de urgență ca să trimită forțele de ordine la o anumită locație, pe baza unui raport fals.

Trolling

Trolling-ul reprezintă postarea, în mod deliberat, de comentarii abuzive în mediul online, uneori cu intenția expresă de a provoca panică, suferință sau umilire. Atacurile pot fi, de asemenea, efectuate de un grup de persoane într-o manieră coordonată și țintită.

GREVIO, *Grupul de experți privind acțiunea împotriva violenței asupra femeilor și a violenței domestice*, este un organism de monitorizare a drepturilor omului al Consiliului Europei, format din experți independenți. Acesta este mandatat să monitorizeze punerea în aplicare a *Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice* (Convenția de la Istanbul) de către părți și poate adopta recomandări generale privind punerea în aplicare a acestei convenții.

www.coe.int/conventionviolence

www.coe.int

Consiliul Europei este cea mai importantă organizație pentru drepturile omului de pe continent. Acesta cuprinde 46 de state membre inclusiv toți membrii Uniunii Europene. Toate statele membre ale Consiliului Europei au semnat Convenția Europeană a Drepturilor Omului, un tratat menit să protejeze drepturile omului, democrația și statul de drept. Curtea Europeană a Drepturilor Omului supraveghează punerea în aplicare a Convenției în statele membre.

